A KAPCSOLATOKBAN FORMÁLÓDÓ EMBERI SZEMÉLY

„Nem jó az embernek egyedül lennie.” (Ter 2,18)

A FOGLALKOZÁS BEMUTATÁSA

Ez az óraterv az ember társas természetét járja körül, azt az alapvető igazságot megvilágítva, hogy személyünk másokkal való kapcsolatunkban formálódik. A foglalkozás két, látszólag távoli szöveg – a bibliai teremtéstörténet (Éva teremtése) és Mary Shelley *Frankenstein vagy a modern Prométheusz* című munka - párhuzamára épít. A diákok ezen keresztül ismerik fel, hogy a társ, a másik utáni vágy az emberi lét alapvető sajátossága. A fő részben a Frankenstein-szörny monológját vizsgálva tudatosul bennük, hogy az ember személyisége a másik emberrel való kapcsolódás során fejlődik, alakul. Az órát egy személyes reflexió zárja, ahol a tanulók egy „kapcsolati térkép” elkészítésével tudatosítják magukban, kik azok az emberek az életükben, akik feltétel nélkül elfogadják őket, és akik mellett önmaguk lehetnek.

RÁHANGOLÁS, ÉRDEKLŐDÉS FELKELTÉSE

Időkeret, eszközök: 10 perc, padonként egy-egy példány a két szövegrészletből (1., 2. sz. melléklet)
Két szöveggel vezetjük fel az órát. Az első Éva teremtésének az elbeszélése, a második szöveg Mary Shelley *Frankenstein vagy a modern Prométheusz* című művéből van. A két szövegrészletet a melléklet tartalmazza.

Első változat
A két szöveget a tanár vagy egy-egy diák az egész osztály előtt felolvassa. Ezután közösen megbeszéljük a tanár vezetésével, hogy mik a közös pontjai a két szövegnek, milyen alapvető emberi vágyat fogalmaznak meg.

Második változat
Páros munka a szövegekkel, a tanár padonként ad egy-egy példányt mind a két szövegrészletből. A diákok arra keresik a választ, hogy mik a közös pontjai a két szövegnek, milyen alapvető emberi vágyat fogalmaznak meg. Ezután az egész osztály előtt meghallgatunk néhány megoldást.

Lehetséges megoldások: az ember alapvető vágyakozása egy társra, a magányosság fájdalma. Olyan társra van szüksége az embernek, aki hasonló hozzá, akivel valami közös benne, mert ez a feltétele a megértésnek, az együttérzésnek.

IMPULZUS A TÉMÁVAL KAPCSOLATBAN

Időkeret, eszközök: 5 perc, szövegrészlet (3. sz. melléklet)
A mellékletben szereplő harmadik szövegrészlet felolvasása. Ezután kiscsoportban dolgoznak a diákok a szöveggel, vagy pedig egyénileg, majd plenárisan.

ÉRTELMEZÉS – A

Időkeret, eszközök: 15-20 perc, egy-egy feladatlap minden csoport számára (3. sz. melléklet)
Kérdések kiscsoportos feldolgozáshoz: harmadik szöveggel, 3-4 fős csoportban

1. Mi a lény gonoszságának az oka?
2. Példaválaszok: a külseje miatt viszolyognak tőle, senkitől sem kap szeretetet és elfogadást, mivel mindenki elutasító vele, ő is elutasít mindenkit, és gonosszá lesz. Magányos, nincs senkije.
3. Mire vágyik a lény?
4. Példaválaszok: szeretetre vágyik, elfogadásra, megértésre, szeretne jó lenni
5. Mitől, kitől reméli ezt?
6. Példaválaszok: egy olyan valakitől, aki hasonló hozzá, aki szereti őt, elfogadja, együttérez vele, aki elfogadja olyannak, amilyen.

A csoportos munka után a tanár vezetésével plenáris megbeszélés kezdődik a kérdések mentén, amelyhez a csoportokból egy-egy személy kapcsolódik, kiemeli a közös munka lényegét. Nem az a fontos, hogy a kérdésekre teljes körű

választ kapjunk, hanem az, hogy a szövegekből kiindulva rácsodálkozzon az osztály az ember egyediségére és Isten szerepére az emberi személy létrejöttével kapcsolatban.

ÉRTELMEZÉS – B

Időkeret, eszközök: 15-20 perc, egy feladatlap minden diák számára (3. sz. melléklet)

Kérdések egyéni munkához: minden diák kézbe kapja a feladatlapot, ami tartalmazza a szöveget és a hozzá tartozó kérdéseket.

1. Mi a lény gonoszságának az oka?
2. Példaválaszok: a külseje miatt viszolyognak tőle, senkitől sem kap szeretetet és elfogadást, mivel mindenki elutasító vele, ő is elutasít mindenkit, és gonosszá lesz. Magányos, nincs senkije.
3. Mire vágyik a lény?
4. Példaválaszok: szeretetre vágyik, elfogadásra, megértésre, szeretne jó lenni
5. Mitől, kitől reméli ezt?

Példaválaszok: egy olyan valakitől, aki hasonló hozzá, aki szereti őt, elfogadja, együttérez vele, aki elfogadja olyannak, amilyen.

Az egyéni munka után a tanár vezetésével plenáris megbeszélés kezdődik a kérdések mentén.

REFLEXIÓ, KAPCSOLAT AZ ÉLETTEL

Időkeret, eszközök: 15 perc, A4-es papírlap fejenként, íróeszköz

Minden diák kap egy A4-es méretű papírlapot. A papírlap közepére írja fel saját nevét. Ezután mindenki egy kapcsolati térképet rajzol (a személyek távolság jelzi a kapcsolat erősségét). Azokat tüntesse fel a rajzon, akik őt elfogadják, feltétel nélkül szeretik, akik mellett igazán önmaguk lehet, akik a legjobbat hozzák ki belőle.

Ezután a diákok jelöljék meg (bekarikázás/aláhúzás) azokat a személyeket, akikből ők hozzák ki a legjobbat, vagyis akikkel ebből a szempontból kölcsönös a viszonyuk.

Feladat a diákok számára: a lapjukon szereplő emberek közül egy valakit kérdezzenek meg a következő hittanóráig arról, hogy milyen jó tulajdonságokat, erősségeket látnak bennük, miben tartják őket tehetségesnek. Ezek a visszajelzések sokat tudnak segíteni abban, hogy megtaláljuk az utunkat, a hivatásunkat.

Záró fohász:

Köszönjük Urunk azokat, akik szeretnek bennünket, akik mellett igazán önmagunk lehetünk. Arra kérünk, hogy őrizd meg őket, és adj mellénk mindig ilyen társakat az életünk útján. Segíts nekünk, hogy mások számára mi is képesek legyünk szeretetünkkel megnyitni a szabadság terét. Ámen.

MELLÉKLET

1. Szentírási részlet a Teremtés második könyvéből
„Azután így szólt az Úristen: »Nem jó az embernek egyedül lennie. Alkotok neki segítőtársat, aki hozzá illő.« Az Úristen megteremtette még a földből a mező minden állatát, s az ég minden madarát. Az emberhez vezette őket, hogy lássa, milyen nevet ad nekik. Az lett a nevük, amit az ember adott nekik. Az ember tehát minden állatnak, az ég minden madarának és a mező minden vadjának nevet adott. De a maga számára az ember nem talált segítőtársat, aki hasonló lett volna hozzá. Ezért az Úristen álmot bocsátott az emberre, s mikor elaludt, kivette egyik oldalcsontját, s a helyét hússal töltötte ki. Azután az Úristen az emberből kivett oldalcsontból megalkotta az asszonyt, és az emberhez vezette. Az ember így szólt: „Ez már csont a csontomból és hús a húsomból. Asszony a neve, mivel a férfiből lett.” (Ter 2,18-23)

2. Mary Shelley: Frankenstein vagy a modern Prométheusz (mek.oszk.hu)
„Nem válhatunk el addig, míg meg nem ígéred, kívánságomnak eleget teszel. Egyedül vagyok, és nyomorult vagyok. Ember nem társul velem, s csak az a nő nem tagadja meg magát tőlem, aki maga is torz és iszonyú, akár magam. Nekem az kell, hogy az életem párja az én fajtám legyen, tökéletlen maga is, mint én. És e lényt neked kell megteremtened!”

3. Feladatlap szövegrészlet (Mary Shelley: *Frankenstein vagy a modern Prométheusz*) *és kérdések az értelmezéshez*

Az alábbiakban a Dr. Frankenstein által halottak testrészeiből megteremtett, öntudatra ébredt lény panaszát, kérését olvassuk Teremtőjéhez:

„...Fenyegetés helyett inkább vitába szállok veled. Azért vagyok gonosz, mert nyomorult vagyok. Hát nem kerül, nem gyűlöl az egész emberiség? [...] Ha csak egyvalaki is jóindulattal viseltetne irányomban, én százszorosan, ezerszeresen viszonoznám. Egyetlen lélek kedvéért békét kötnék az egész emberfajjal! [...] Csak annyit kérek tőled, légy józan és mértéktartó. Egy éppoly csúf teremtményt szeretnék, mint jómagam, csak más neműt [...] Ha nem köt semmi, és nem szeretek senkit, akkor gyűlölet és gonoszság a részem. De ha szeret valaki, ez semmivé teszi bűneim okát, s olyasvalakivé leszek, akinek a létezését sem veszi észre senki. Az én gonoszságom a rám kényszerített és utált magány gyermeke, de ha velem egyenlővel élek együtt, szükségszerűen támad föl bennem az erény. Akkor egy érző lény szeretetét érzem, s kötve tart a létezés és a történések lánca, amelyről most elszabadultam."

1. Mi a lény gonoszságának az oka?
2. Mire vágyik a lény?
3. Mitől, kitől reméli ezt?